

Natuurtoets

Fietspad gemeente Eindhoven/Nuenen

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN t.b.v.
uitvoeringsprojecten

projectnummer 0467895.100
definitief revisie 3.0
20 mei 2022

Natuurtoets

Fietspad gemeente Eindhoven/Nuenen

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN t.b.v. uitvoeringsprojecten

projectnummer 0467895.100

definitief revisie 3.0
20 mei 2022

Auteurs

R.T. Vermoolen

Opdrachtgever

Gemeente Eindhoven
Postbus 90150
5600RB Eindhoven

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BII12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave
20-05-2022

beschrijving revisie 3.0
definitief

gecontroleerd
A.J.C. van Bee

vrijgave
W.A. Matla

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Planvoornemen	2
1.3	Doel en onderzoeksvragen	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Soortbescherming	5
2.3	Gebiedsbescherming	6
2.3.1	Natura 2000	6
2.3.2	Provinciaal beleid	7
2.3.2.1	Natuurnetwerk Brabant	7
2.3.2.2	Groenblauwe mantel	7
2.3.2.3	Rust- en foerageergebied ganzen en smienten	8
2.3.3	Bescherming van houtopstanden	8
3	Methodiek	9
3.1	Algemeen	9
3.2	Beschermde soorten	9
3.3	Natura 2000	10
3.4	Provinciaal natuurbeleid	10
3.5	Beschermde houtopstanden	11
3.6	Uitvoerbaarheid bestemmingsplan	11
4	Resultaten	13
4.1	Gebiedsbeschrijving	13
4.2	Beschermde soorten	15
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	15
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	16
4.2.3	Samenvatting beschermde soorten	19
4.3	Beschermde gebieden	20
4.3.1	Natura 2000-gebieden	20
4.3.2	Provinciaal natuurbeleid	21
4.3.3	Bescherming van houtopstanden	22
5	Toetsing	23
5.1	Effectbepaling plan	23
5.2	Toetsing effect op beschermde soorten	23
5.2.1	Algemene broedvogels	23
5.2.2	Zoogdieren	24
5.2.3	Dagvlinders (grote weerschijnvlinder)	25
5.3	Effecten op beschermde gebieden	25
5.3.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	25
5.3.2	Effecten op Provinciaal natuurbeleid	25

5.3.2.1	Natuurnetwerk Brabant	25
5.4	Compensatie NNB	28
5.5	Aard en omvang	29
5.6	Compensatieplicht	29
5.6.1.1	Groenblauwe mantel	30
5.6.2	Bescherming van houtopstanden	31

6	Bronnen	32
----------	----------------	-----------

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Conclusies en advies

Gemeente Eindhoven is voornemens om tussen Eindhoven en Helmond een fietsverbinding te realiseren. In het kader van het bestemmingsplan wordt het tracé tussen de Loostraat (Eindhoven) en Eeneind (Nuenen) beoordeeld. Deze ontwikkeling is echter in het huidige bestemmingsplan niet toegestaan. Om deze reden wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het plan kan worden uitgevoerd als duidelijk is dat het plan niet in strijd is met de Wet natuurbescherming en het provinciaal natuurbeleid. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van het plangebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets. Tevens is aangegeven of volgens de Nederlandse wetgeving vervolgstappen aan de orde zijn.

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (essentieel leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden binnen de invloedssfeer van het plan:

- Overige algemene broedvogels (mogelijk nestplaatsen);
- Zoogdieren – vleermuizen (mogelijk foerageergebied)
- Zoogdieren – marterachtigen (mogelijk verblijfplaatsen)
- Dagvlinders – grote weerschijnvlinder (mogelijk verblijfplaatsen)

In Tabel 0.1 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende plan. Aangegeven is of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming en onder welke voorwaarden het plan uitvoerbaar is.

Tabel 0.1. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in plangebied?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk	Is het plan uitvoerbaar?
Overige algemene broedvogels	Ja, veel broedbiotoop aanwezig in lage en hoge vegetatie en bomen in het plangebied en directe omgeving	Nee, mits maatregelen worden genomen om verstoren van broedgevallen te voorkomen	Nee	Ja
Zoogdieren Vleermuizen	Mogelijk foerageergebied in directe omgeving	Nee, mits maatregelen worden genomen om verstoring foerageergebied te voorkomen	Nee	Ja
Zoogdieren Marterachtigen	Mogelijk verblijfplaatsen aanwezig binnen plangebied.	Mogelijk, nader onderzoek is nodig om aanwezigheid verblijfplaatsen uit te sluiten	Ja, indien aanwezige verblijfplaatsen worden verstoord of verwijderd.	Ja, mits mitigatie wordt toegepast bij aantreffen verblijfplaatsen

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in plangebied?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk	Is het plan uitvoerbaar?
Dagvlinders Grote weerschijnvlinder	Mogelijk verblijfplaatsen (waardbomen) aanwezig binnen plangebied.	Nee, middels nader onderzoek is de aanwezigheid van verblijfplaatsen uitgesloten	Nee	Ja

Conclusies: Beschermd gebieden

In het plangebied is geen Natura 2000-gebied aanwezig. Er is van directe aantasting van Natura 2000-gebieden dan ook geen sprake. Er komen ook geen beschermde Natura 2000-gebieden voor binnen de invloedssfeer van het plangebied, uitgezonderd een mogelijk effect van stikstofdepositie als gevolg van de aanlegwerkzaamheden van het fietspad. Sinds 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurherstel in werking getreden, waarbij alle aanlegactiviteiten voor wat betreft stikstofdepositie zijn vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht.

In het plangebied is NNB-gebied aanwezig. Het oppervlakteverlies als gevolg van het voornemen heeft een negatief effect op dit NNB-gebied. Dit is aanleiding voor het indienen van een voorstel voor 'Kleinschalige herbegrenzing' (Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant Artikel 3.21). In onderhavig plan is na overleg met bevoegd gezag gekozen voor financiële compensatie conform Artikel 3.24 Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant. De herbegrenzing van het NNB wordt gekoppeld aan de planologische procedure voor vaststelling van het fietspad. De houtopstanden binnen het plangebied vallen buiten de bebouwde kom boswet en daarmee onder de bescherming van de Wet natuurbescherming. De bescherming van houtopstanden overlapt in deze situatie met de compensatieregeling van het NNB. De compensatie dient binnen drie jaar na velling te zijn gerealiseerd. Deze eisen staan los van de voorwaarden die gelden voor compensatie op grond van de aantasting van het NNB. De procedure en de termijnen van de NNB-compensatie en van de compensatie van houtopstanden dienen op elkaar te worden afgestemd.

In Tabel 0.2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van beschermde gebieden heeft voor het voorliggende plan.

Tabel 0.2. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	Provinciaal natuurbeleid NNB en Groenblauwe mantel	Beschermd houtopstanden
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Ja	Ja
Effecten?	Mogelijk toename stikstofdepositie tijdens aanleg fietspad	Ja, op NNB	Ja
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Nee, vrijstelling Wnb-vergunningplicht	Ja, financiële compensatie NNB	Ja, compensatie/herplantplicht
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Ja	Ja	Ja

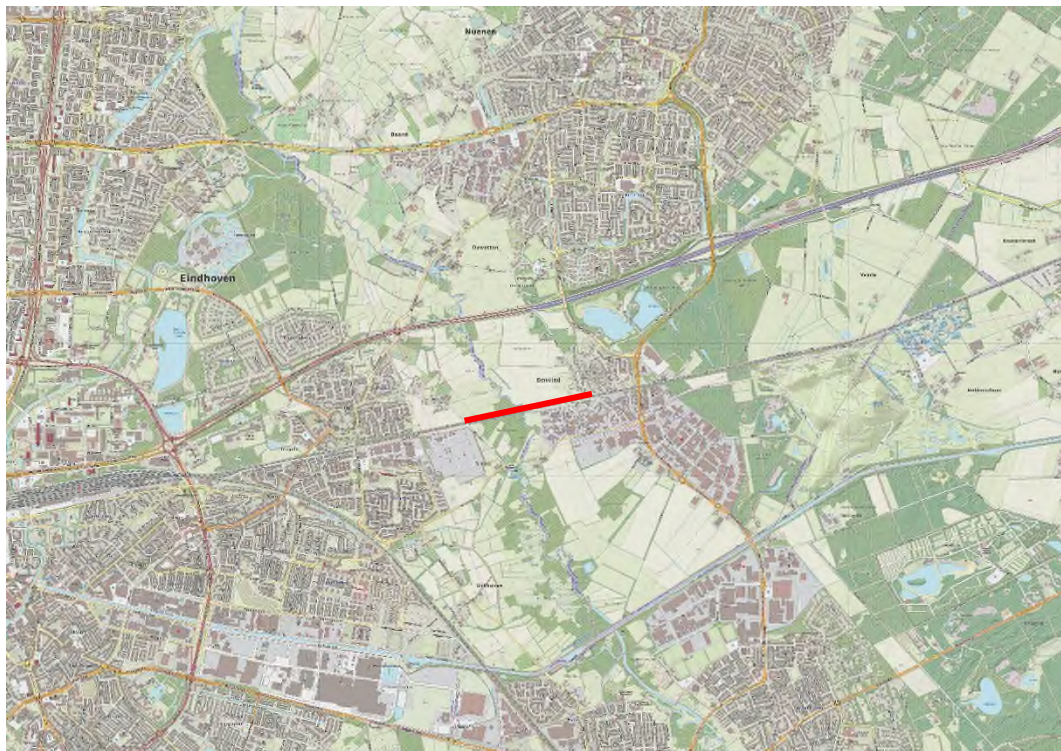
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Eindhoven is voornemens om tussen Eindhoven en Helmond een fietsverbinding te realiseren. In het kader van het bestemmingsplan en de uitvoering wordt het tracé tussen de Loostraat (Eindhoven) en Eeneind (Nuenen) beoordeeld. De fietsverbinding is deels gelegen binnen de gemeente Eindhoven en deels binnen de gemeente Nuenen.

Ruimtelijke plannen, zoals dergelijke bestemmingsplan, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming; Wnb en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven en wordt antwoord gegeven of het plan uitvoerbaar is.

In Figuur 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1: Ligging van het plangebied (rode lijn). Bron ondergrond: Pdok, 2021.

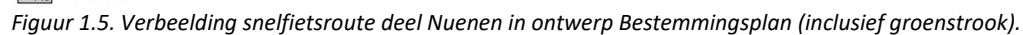
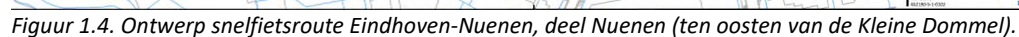
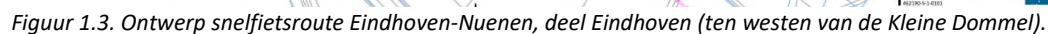

Figuur 1.2: Ligging van het plangebied (rode lijn). Bron ondergrond: Pdok, 2021.

1.2 Planvoornemen

Het fietspad is voor een groot deel parallel gelegen aan de spoorverbinding Eindhoven - Helmond en kruist de A-waterloop de Kleine Dommel door middel van een nieuwe fietsbrug. Verder loopt het tracé van het fietspad ten oosten van de Kleine Dommel over een A-waterloop welke verlegd wordt naar de noordzijde van het fietspad. Het nieuw aan te leggen fietspad wordt op een talud gerealiseerd en heeft een breedte van 3,5 m en een lengte van circa 1.000 m fietspad (3.500 m²). Langs de noordzijde van het fietspad wordt in het deel ten oosten van de Kleine Dommel een groenstrook aangelegd.

Het ontwerp is weergegeven in figuur 1.3 en figuur 1.4 en een verbeelding van het ontwerp Bestemmingsplan ten oosten van de Kleine Dommel in figuur 1.5.

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van het voorgenomen plan met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland; NNN) en het bepalen of het plan uitvoerbaar is.

De vragen of voor de uitvoering van het bestemmingsplan een vrijstelling geldt, dan wel een ontheffing of vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is en zo ja, of deze ontheffing of vergunning kan worden verleend, komt in beginsel pas aan de orde in een procedure op grond van de Wet natuurbescherming. Echter, deze vragen zijn ook relevant voor het bestemmingsplan omdat in deze Natuurtoets wordt beoordeeld of ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan het op voorhand in redelijkheid duidelijk is dat de Wet natuurbescherming niet de uitvoerbaarheid van het plan in de weg zal staan. Het bestemmingsplan kan pas worden vastgesteld nadat uit een Natuurtoets duidelijk is geworden of voor de activiteiten die volgen uit deze vaststelling de mogelijkheid bestaat tot het verkrijgen van een ontheffing of vergunning.

De volgende onderzoeksvragen zijn van toepassing:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van het plan? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling die mogelijk gemaakt worden door het plan effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het plan uitvoerbaar en zijn, zo nodig, aanvullende voorwaarden in het plan aan de orde?
- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden (NNN en/of Natura 2000) voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een compensatieplan opgesteld te worden of zijn andere vervolgstappen aan de orde?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven.

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het planvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst het plan aan de Wet natuurbescherming en het provinciaal natuurbeleid waaronder de NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In de voorliggende Natuurtoets wordt niet ingegaan op de bescherming van houtopstanden omdat deze niet aan de orde is aangezien er geen bomen worden gekapt in voorliggend plangebied.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft in de provincie Noord-Brabant ondermeer het 'Natuurnetwerk Brabant' (hierna NNB). De bescherming van het NNB verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 5) aanwezig zijn in het plangebied.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.1 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten

behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.5 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in artikel 3.10, bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B (1 en 2) en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.10 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie. Het voorgaande geldt echter niet indien de soorten zijn vrijgesteld door het bevoegd gezag.

Bij voorliggende toetsing is de provincie Noord-Brabant bevoegd gezag. In de provincie Noord-Brabant zijn in tegenstelling tot de landelijke vrijgestelde soorten van artikel 3.10 onderdeel A (zie Regeling Natuurbescherming, [Bijlage 13](#)), de bunzing, hermelijn en wezel niet vrijgesteld. Voor deze soorten dient bij een overtreding van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 gewerkt te worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode of dient een ontheffing aangevraagd te worden. Daarnaast geldt in de provincie Noord-Brabant in tegenstelling tot de landelijke (niet-)vrijgestelde soorten, dat het wild zwijn vrijgesteld is. In de provincie geldt voor de overige landelijk vrijgestelde soorten, ook een vrijstelling. Voor deze soorten geldt enkel de zorgplicht.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Provinciaal beleid

2.3.2.1 Natuurnetwerk Brabant

Het Natuurnetwerk Nederland (in Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant genoemd) is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

In de Interim Omgevingsverordening van provincie Noord-Brabant (geconsolideerd april 2022) zijn regels voor het NNB opgenomen in paragraaf 3.2.3 (Artikel 3.15-3.25). Voor de natuurgebieden die behoren tot het NNB geldt het 'nee, tenzij'-principe¹. Het 'nee, tenzij'-principe (Artikel 3.19) betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Het compensatiebeleid van provincie Noord-Brabant voor de gebieden die aangewezen zijn als NNB is vastgelegd in Artikel 3.22 van de Interim Omgevingsverordening.

Het regime ter bescherming van het NNB kent in de provincie Noord-Brabant externe werking. Dit houdt in dat niet alleen de effecten van activiteiten die gelegen zijn binnen de grenzen van NNB-gebieden beoordeeld en eventueel gecompenseerd moeten worden, maar ook (potentiele) effecten op NNB-gebieden die in de omgeving van het plangebied liggen (externe effecten). Dit laatste is in ieder geval aan de orde als een ontwikkeling een negatief effect heeft op de waarden van het NNB vanwege geluid, licht of betreding (of bijvoorbeeld schaduwwerking, windturbulentie of het oprichten van een afscheiding langs een natuurgebied waardoor migratie niet langer mogelijk is). Voor zover er externe effecten optreden vanwege de verspreiding van stoffen door de lucht of water vindt een afweging plaats in het kader van andere wet- en regelgeving. Daarom is dit expliciet in de regels uitgesloten (Artikel 3.16, lid 3).

2.3.2.2 Groenblauwe mantel

Naast het NNB zijn in de provincie Noord-Brabant gebieden aangewezen als Groenblauwe mantel (Artikel 3.32 Interim Omgevingsverordening). Het beleid in de Groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. Voor de natuur betekent dit vooral versterking van de leefgebieden voor plant- en diersoorten en de bevordering van de biodiversiteit buiten het NNB. Voor het water wordt vooral ingezet op kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen.

¹ Naast een Nee tenzij-afweging kan er sprake zijn van een kleinschalig ontwikkeling of een NNB/EHS-saldobenadering waarbij er geen onderbouwing aan de orde is van het dwingende belang en/of van alternatieven. Indien relevant wordt bekeken of deze van toepassing zijn voor het plan.

Een bestemmingsplan dat van toepassing is op de Groenblauwe mantel:

- a) strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de daarmee samenhangende ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken;
- b) stelt regels ter bescherming van de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied;
- c) borgt dat een ontwikkeling gepaard gaat met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken.

Ontwikkelingen in de Groenblauwe mantel zijn mogelijk indien het gebruiksfuncties zoals landbouw en recreatie betreft, met een meer extensief karakter en die bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap. De ontwikkeling van nieuwe (kapitaal)intensieve functies, zoals stedelijke ontwikkeling of intensieve vormen van recreatie of/ en landbouw passen minder bij het karakter van de Groenblauwe mantel. Daarom gelden binnen de Groenblauwe mantel voor deze initiatieven aanvullende regels voor de ontwikkeling van die functies.

2.3.2.3 Rust- en foerageergebied ganzen en smienten

Voor ganzen en smienten zijn in Noord-Brabant een aantal gebieden aangewezen als rust- en foerageergebied voor ganzen en smienten. In de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant zijn in Artikel 2.60 regels opgenomen voor activiteiten in deze gebieden. In rust- en foerageergebied voor ganzen en smienten mogen in de periode 1 november tot 1 april, een aantal soorten niet opzettelijk worden verontrust (het gaat om brandganzen, grauwe ganzen, kolganzen, rotganzen, taigarietganzen, toendrarietganzen en smienten).

2.3.3 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De Provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m². Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de Natuurtoets.

Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek zoals deze gehanteerd is bij voorliggende Natuurtoets. De methodiek wordt hieronder beschreven per onderdeel van de natuurtoets, beginnend met soortenbescherming (paragraaf 3.2), vervolgens Natura 2000-gebieden (paragraaf 3.3), NNB en overig provinciaal natuurbeleid (paragraaf 3.4) en als laatste beschermde houtopstanden (paragraaf 3.5). Daarna wordt aangegeven hoe deze gegevens in een effectbeoordeling leiden tot de conclusies van de Natuurtoets over de uitvoerbaarheid van het plan (paragraaf 3.6).

3.1 Algemeen

1. Bureaustudie naar de aanwezige beschermde soorten en beschermde gebieden in/nabij het plangebied;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde natuurwaarden (beschermde soorten en beschermde gebieden).

3.2 Beschermde soorten

Bureaustudie

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Daarnaast is gebruik gemaakt van de uitkomsten van een eerdere natuurtoets (Antea Group, 2019a) en uitgevoerd nader onderzoek naar marterachtigen (Antea Group 2019b). Bij het raadplegen van NDFF is nagegaan of er in de periode 2016-2021 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied en of deze zijn ingevoerd door derden. Een dergelijke tijdsperiode biedt inzicht in de meest recente natuurgegevens in een gebied. Voor soorten die vallen onder artikel 3.1 en 3.5 (Beschermingsregime Vogel- en Habitatrichtlijn) mag dit maximaal drie jaar zijn. Het zoekgebied voor het opvragen van de NDFF-data betreft een cirkelvormig zoekgebied rondom het plangebied met een straal van circa 2,5 kilometer. Zodoende worden ook alle mobiele soorten in beeld gebracht. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en 'andere' beschermde soorten (welke niet in de provinciale vrijstellingslijst zijn opgenomen). Bij vogels wordt met name speciale aandacht geschonken aan soorten met een jaarrond beschermd nest en die in het plangebied een essentieel leefgebied hebben. En algemene vogels die een nest hebben in het plangebied.

Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden. Deze beoordeling wordt gebaseerd op een combinatie van waarnemingen van soorten (zicht of sporen), de aangetroffen biotoopkenmerken en aanwezig geschikt habitat in het plangebied. Het gaat hierbij om een deskundigenoordeel aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) van bepaalde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen gedurende het terreinbezoek.

Essentieel leefgebied

Bij de beoordeling van de aanwezige biotopen wordt ingeschat wat het belang is van het plangebied voor beschermde soorten.

Hierbij wordt aangegeven of essentieel leefgebied in het plangebied aanwezig is. Wanneer essentieel leefgebied aanwezig is, kunnen mogelijk verbodsbepalingen overtreden worden. Voorbeelden van essentieel leefgebied zijn verblijfplaatsen, overwinteringsplaatsen en belangrijke verbindingzones die leefgebieden met elkaar verbinden. Door in beeld te brengen of essentieel leefgebied aanwezig is, kan beoordeeld worden in hoeverre deze aangetast wordt (en of sprake is van een overtreding van de Wnb). Ook wordt er beoordeeld of er sprake kan zijn van het incidenteel voorkomen van een soort in het plangebied of dat de soort in het plangebied verblijft of zich hierin verschuilt (dit kan de mate van verstoring of zelfs het doden in beeld brengen). In dat laatste geval kunnen verbodsbepalingen uit de Wnb overtreden worden.

Periode en methode terreinbezoek

Op 19 februari 2021 is vanaf circa 10.00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij bewolkt weer met een temperatuur van circa 6°C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet belopen.

3.3 Natura 2000

Bureaustudie Natura 2000-gebieden

Voor de Natura 2000-gebieden is middels de digitale kaartenviewer van de provincie, de gebiedendatabase op de website van het ministerie van LNV (natura2000.nl) en/of via AERIUS Calculator geïnventariseerd waar de Natura 2000-gebieden liggen ten opzichte van het plangebied. De instandhoudingsdoelstellingen zijn afgeleid uit de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden en worden geraadpleegd op de site van het ministerie van LNV. Ten behoeve van een eerste scan zijn met behulp van AERIUS Calculator de stikstofgevoelige habitats in beeld gebracht.

Effectbepaling en beoordeling

Voor Natura 2000-gebieden wordt beoordeeld of significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten. Er wordt op hoofdlijnen bepaald wat de storingsfactoren zijn die vrijkomen als gevolg van het plan en er wordt globaal beoordeeld wat de effecten kunnen zijn van deze storingsfactoren op de instandhoudingsdoelen van de betreffende Natura 2000-gebieden.

Mogelijk effecten op de instandhoudingsdoelen kunnen ontstaan wanneer sprake is van:

- verandering oppervlakte leefgebied soorten of oppervlakte habitattypen met instandhoudingsdoel;
- verandering kwaliteit leefgebied soorten of kwaliteit habitattypen met instandhoudingsdoel;
- verandering populatieomvang soorten.

De mogelijke effecten op Natura 2000 zijn, indien relevant, kwantitatief (oppervlakteverlies) en/of kwalitatief (overige aspecten) beoordeeld. Vervolgens wordt aangegeven of vervolgstappen in het kader van de bescherming van Natura 2000 aan de orde zijn.

3.4 Provinciaal natuurbeleid

Bureaustudie

De wezenlijke kenmerken en waarden voor het Natuurnetwerk Brabant (NNB), de Groenblauwe mantel en Rust- en foerageergebied voor ganzen en smient zijn vastgelegd in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (geconsolideerd april 2022) en deze is geraadpleegd via de website van de provincie. Tevens is het Natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant geraadpleegd (via de website van de provincie) om te bepalen welke natuur- en ambitiebeheertypen aangewezen zijn binnen het natuurnetwerk.

Terreinbezoek

Door middel van een terreinbezoek wordt aandacht besteed aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB en overig provinciaal natuurbeleid om van daaruit de mogelijke effecten op deze waarden te kunnen bepalen. Bij het terreinbezoek wordt een inschatting gemaakt wat de effecten van het voornemen zijn op de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende gebied.

Effectbepaling en beoordeling

Voor het provinciaal natuurbeleid is beoordeeld wat de (mogelijke) effecten zijn op de aanwezige wezenlijke kenmerken en waarden en de gestelde ambities.

De beoordeling voor het NNB vindt plaats aan de hand van de onderstaande aspecten:

- Uitwisselingsmogelijkheden (doel 'verbinden');
- Natuurlijke eenheid en aaneengeslotenheid (doel 'vergroten');
- Kwaliteit van de (natuur)zones en van leefgebied van soorten (doel 'kwaliteitsverbetering').

De kwaliteit wordt onder andere bepaald door de natuur- en ambitiebeheertypen, natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van de bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

De beoordeling voor de Groenblauwe mantel vindt plaats aan de hand van de onderstaande aspecten:

- Versterking van leefgebieden voor plant- en diersoorten en de bevordering van de biodiversiteit buiten het NNB;
- Kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen.

De beoordeling voor rust- en foerageergebied voor ganzen en smient vindt plaats aan de hand van het aspect verontrusten van aanwezige soorten in de periode 1 november tot 1 april.

De mogelijke effecten op het NNB en de Groenblauwe mantel zijn indien aan de orde kwantitatief (oppervlakteverlies) en/of kwalitatief (overige aspecten) beoordeeld.

3.5 Beschermde houtopstanden

Ten behoeve van de beoordeling omtrent de beschermde houtopstanden is gebruikt gemaakt van de meest recente luchtfoto's. Er is beoordeeld wat de effecten zijn op het oppervlakte Wnb-beschermde houtopstand binnen de plangrenzen. Op basis van de beschrijving in artikel 4.1 Wnb is bepaald welke houtopstanden vallen onder de Wet natuurbescherming. Nagegaan is of de betreffende kaarten met de bebouwde kom Houtopstanden eenvoudig beschikbaar zijn. De mogelijke effecten op Wnb-beschermde houtopstanden is kwantitatief (oppervlakteverlies) beoordeeld.

3.6 Uitvoerbaarheid bestemmingsplan

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is, of dat vervolgstappen nodig zijn om te bepalen wat de effecten zijn om daarna de uitvoerbaarheid te kunnen beoordelen. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

Indien natuurwaarden significant dreigen te worden aangetast, is de ontwikkeling niet zonder meer mogelijk. Een ontheffing of vergunning is dan noodzakelijk.

Enkel wanneer deze door het bevoegd gezag kan worden verleend, is het plan uitvoerbaar. Bijvoorbeeld in het geval van soortbescherming kan ontheffing worden verleend wanneer bij het betreffende plan voldaan is aan drie criteria:

- Er vinden door de activiteiten geen wezenlijke effecten plaats op de gunstige staat van instandhouding van de soort(en);
- Er zijn voor het plan geen alternatieven voorhanden;
- Voor het plan is een uit de wet geldend doel aan de orde.

In voorliggende toetsing wordt een eerste scan gedaan of aan voorgaande voorwaarden voldaan wordt. Ook voor de beschermde gebieden geldt dat een vergunning/ontheffing verleend wordt (en het plan dus uitvoerbaar is) indien er voor het plan een geldend belang van toepassing is, er geen alternatieven voorhanden zijn die minder schadelijke effecten hebben en er geen wezenlijke aantasting plaatsvindt (eventueel na toepassing van mitigerende en/of compenserende maatregelen).

4 Resultaten

In paragraaf 4.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.2 in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in paragraaf 4.3 de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het provinciaal natuurbeleid (NNB, Groenblauwe mantel en rust- en foerageergebied voor ganzen en smient) in de omgeving van het plangebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt ten oosten van de Loostraat, ten noorden van het spoor te Eindhoven en ten westen van Eeneind (gemeente Eindhoven, Provincie Noord-brabant). Het westelijk deel van het plangebied bestaat uit natte rietruigte naast het spoortalud, een hoger gelegen strook met korte grasvegetatie en langsgelegen watervoerende sloot. Het aanliggende agrarische perceel betreft grasland. Meer naar het oosten eindigt de grasstrook en gaat de strook rietruigte over in vochtig struweel en bos. Een groot deel van deze beboste strook stond tijdens het terreinbezoek onder water. Deze strook loopt onderlangs een loofbosperceel door tot aan de Kleine Dommel. Het loofbos met wilgen, eiken, elsen en berken is zeer vochtig en stond tijdens het terreinbezoek deels ook onder water. In het bosperceel staan meerdere dode bomen, waaronder enkele in het oostelijke deel net buiten het plangebied. Langs de Kleine Dommel is een smalle zoom van rietruigte aanwezig binnen het plangebied. Aan de oostzijde van de Kleine Dommel bestaat het plangebied uit spoortalud waarop struweel aanwezig is waaronder braam. Er bevindt zich hier tevens een smalle sloot, welke een scherpe grens vormt met de agrarische percelen (maisakkers).

In Figuur 4.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 4.1a. Impressie van het plangebied.

Figuur 4.1b. Impressie van het plangebied.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 2,5km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2016-2021).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Roek	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
	Wespendief	X		
Zoogdieren	Bever		X	
	Bunzing			X
	Das			X
	Eekhoorn			X
	Steenmarter			X
	Vleermuizen**		X	
	Waterspitsmuis			X
	Wezel			X
Amfibieën	Heikikker		X	
	Kamsalamander		X	
Reptielen	Levendbarende hagedis		X	
Insecten - Dagvlinders	Grote vos			X
	Grote weerschijnvlinder			X
	Iepenpage			X
	Kleine ijsvogelvlinder			X
Insecten - Nachtvinders	Teunisbloempijlstaart			X
Insecten - Libellen	Bosbeekjuffer			X
Vissen	Geen waarnemingen			
Planten	Kartuizer anjer			X

Overige soortgroepen	Geen waarnemingen			
----------------------	-------------------	--	--	--

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

**Vleermuizen: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het plangebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Vanwege het ontbreken van bebouwing zijn nesten van soorten die hiervan afhankelijk zijn als gierzwaluw, huismus en kerkuil uitgesloten. Tevens bevinden zich geen grote horsten of takkennesten binnen het plangebied en directe omgeving die gebruikt kunnen worden door boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk en wespandief. Voorts bevinden zich geen holten in bomen binnen het plangebied die geschikt zijn voor steenuil om in te broeden. Onder de spoorbrug naast het plangebied bevinden zich enkele nissen die voor grote gele kwikstaart geschikt zijn om in te broeden. Deze zijn tijdens het terreinbezoek onderzocht en er zijn geen resten van nesten aangetroffen die wijzen op mogelijk (recentelijk) broeden van deze soort. Het broeden van deze soort nabij het plangebied wordt hierdoor eveneens uitgesloten.

Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van enkele roofvogelsoorten, uilen (uitgezonderd steenuil; geschikte broedlocaties bevinden zich op te grote afstand van het plangebied), roek en ooievaar die kunnen broeden in de (wijdere) omgeving van het plangebied. Vanwege het zeer beperkte oppervlak van het plangebied ten opzichte van het totaal benodigd oppervlak aan leefgebied voor deze soorten, in combinatie met voldoende (overblijvend) alternatief foerageergebied in de naaste omgeving van het plangebied, vormt het plangebied geen essentieel onderdeel van het leefgebied.

Op basis van het terreinbezoek worden overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Algemene vogelsoorten (artikel 3.1)

Verwacht kan worden dat in en onder de opgaande vegetatie binnen het plangebied diverse algemene soorten tot broeden kunnen komen zoals roodborst, winterkoning, heggenmus, zanglijster, merel, houtduif en gaai. Tevens kunnen langs de aanwezige watergangen soorten als wilde eend, meerkoet en waterhoen tot broeden komen.

Gevolgen van het plan op algemene vogelsoorten wordt in Hoofdstuk 5 behandeld.

Zoogdieren

Vleermuizen

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal soorten vleermuizen waargenomen in de omgeving van het plangebied. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In het voorliggende plangebied ontbreekt bebouwing die als vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen dienen voor vleermuizen. Tevens ontbreken er bomen met voor vleermuizen geschikte holten binnen het plangebied. De opgaande vegetatie kan wel onderdeel uitmaken van foerageergebied. De hoeveelheid aan opgaande vegetatie binnen het plangebied is beperkt, maar tezamen met de hoeveelheid aan opgaande vegetatie in de directe omgeving van het plangebied, is de aanwezigheid van voor vleermuizen essentieel foerageergebied binnen de invloedssfeer van het plan niet uitgesloten. De aanwezigheid van een vliegroute voor vleermuizen wordt uitgesloten door het ontbreken van doorgaande lijnvormige beplanting binnen het plangebied zoals bomenrijen die aantakken op bomenrijen en bosgebieden in de omgeving. De bosrand ten zuiden van het plangebied, langs de zuidzijde van het spoor, lijkt wel geschikt om als vliegroute te fungeren.

Gevolgen van het plan op vleermuizen wordt in Hoofdstuk 5 behandeld.

Overige (land)zoogdieren

Zoals blijkt uit de bureaustudie zijn bever, bunzing, das, eekhoorn, steenmarter, waterspitsmuis en wezel waargenomen in de omgeving van het plangebied.

In de directe omgeving van de Kleine Dommel zijn vraat- en loopsporen van bever aangetroffen waarvan enkele binnen het plangebied. Beverburchten zijn echter niet in of nabij het plangebied aangetroffen. Gezien de afwezigheid van verblijfplaatsen en het zeer beperkte oppervlak aan leefgebied binnen het plangebied wordt de aanwezigheid van voor bever essentieel leefgebied uitgesloten.

Voor eekhoorn is het plangebied in principe geschikt. Echter er zijn geen verblijfplaatsen en/of sporen aangetroffen tijdens het terreinbezoek die op de aanwezigheid duiden van eekhoorn. Gezien de geïsoleerde ligging van de opgaande vegetatie binnen het plangebied, waarbij de spoorweg een belangrijke barrière vormt met bosgebieden ten zuiden van het plangebied, wordt verwacht dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied voor eekhoorn.

De Kleine Dommel is geschikt als leefgebied voor waterspitsmuis. Er is tijdens het terreinbezoek gelet op de aanwezigheid van muizenholten in het beperkte deel van de oevers dat niet geschoeid is binnen het plangebied. Hierin zijn geen muizenholten aangetroffen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van waterspitsmuizen binnen het plangebied wordt hierdoor uitgesloten. Muizenholten geschikt voor waterspitsmuis zijn wel aangetroffen in de oever aan de noordzijde van het bosperceel. Het plangebied kan daardoor onderdeel uitmaken van het foerageergebied voor waterspitsmuis. Gezien het zeer beperkte oppervlak aan geschikte oever(zone)s zal het plangebied geen essentieel onderdeel uitmaken van het foerageergebied voor waterspitsmuis.

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor alle marterachtigen (bunzing, das, steenmarter en wezel). Verblijfplaatsen voor das zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en tevens niet te verwachten in de nabijheid (bosperceel is te nat). Overige sporen van aanwezigheid van das, zoals prentafdrukken, graafsporen, uitwerpselen en wissels (looproutes) zijn eveneens niet aangetroffen in het plangebied. Op basis hiervan wordt verwacht dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied voor das.

Van bunzing, steenmarter en wezel zijn eveneens geen sporen aangetroffen voor aanwezigheid. Wel zijn er locaties binnen het plangebied waar verblijfplaatsen van deze soorten in aanwezig kunnen zijn, zoals meerdere konijnen- en muizenholen.

De aanwezigheid van essentieel leefgebied binnen het plangebied voor bunzing, steenmarter en wezel is hierdoor niet uitgesloten.

Gevolgen van het plan op bunzing, wezel en steenmarter worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Op basis van het terreinbezoek worden overige (niet-vrijgestelde) beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Amfibieën

Zoals blijkt uit de bureaustudie zijn heikikker en kamsalamander waargenomen in de omgeving van het plangebied.

Voor beide soorten is geschikt voortplantingswater niet binnen of in de directe omgeving van het plangebied aanwezig. Tevens ontbreken houtwallen op de 's winters droge delen binnen het plangebied. Geschikt overwinteringsbiotoop ontbreekt hierdoor eveneens. De aanwezigheid van essentieel leefgebied voor heikikker en kamsalamander is hierdoor uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige (niet-vrijgestelde) beschermde amfibieën niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Reptielen

Zoals blijkt uit de bureaustudie is levendbarende hagedis waargenomen in de omgeving van het plangebied.

Voor deze soort is geen geschikt biotoop aanwezig binnen het plangebied door het ontbreken van voldoende structuurrijke overgangen van vochtige naar droge terreindelen met daarbinnen zonbeschenen, snel opwarmende plekken in de nabijheid van dekking. De aanwezigheid van essentieel leefgebied voor levendbarende hagedis is hierdoor uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige reptielen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Dagvlinders

Zoals blijkt uit de bureaustudie zijn grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage en kleine ijsvogelvlinder waargenomen in de omgeving van het plangebied.

Voor grote vos, iepenpage en kleine ijsvogelvlinder is geen geschikt leefgebied aanwezig binnen het plangebied vanwege het ontbreken van voor deze soorten (primair) noodzakelijke waardplanten.

Voor grote weerschijnvlinder is het plangebied wel geschikt als leefgebied. De waardplant voor grote weerschijnvlinder is vooral boswilg en deze staat binnen het plangebied. Hiermee is de aanwezigheid van essentieel leefgebied voor grote weerschijnvlinder niet uitgesloten.

Gevolgen van het plan op grote weerschijnvlinder wordt in Hoofdstuk 5 behandeld.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde dagvlinders niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Nachtvlinders

Zoals blijkt uit de bureaustudie is teunisbloempijlstaart waargenomen in de omgeving van het plangebied. Voor deze soort is geen geschikt leefgebied aanwezig binnen het plangebied vanwege het ontbreken van geschikt biotoop (zonnige, open, droge, vaak zandige of stenige standplaatsen) voor de voor deze soort noodzakelijke waardplanten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde nachtvlinders niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Libellen

Zoals blijkt uit de bureaustudie is bosbeekjuffer waargenomen in de omgeving van het plangebied. Deze soort komt voor langs de Kleine Dommel. De beek heeft binnen het plangebied geen betekenis als essentieel leefgebied, gezien de geschoeide oevers waar oever- en waterplanten ontbreken die noodzakelijk zijn als biotoop voor met name de eieren en larven van deze soort.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde libellen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vissen

Zoals blijkt uit de bureaustudie zijn geen beschermde soorten vissen waargenomen in de omgeving van het plangebied en op basis van het terreinbezoek worden beschermde vissen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Flora

Zoals blijkt uit de bureaustudie is kartuizer anjer waargenomen in de omgeving van het plangebied. Deze soort staat op zonnige, droge en schrale (kalkrijke) gronden. Deze standplaatsen zijn niet binnen het plangebied aanwezig.

Op basis van het terreinbezoek wordt overige beschermde flora niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Overige soortgroepen

Uit de bureaustudie zijn geen beschermde soorten bekend uit overige soortgroepen (zoals kevers, weekdieren, etc). Op basis van het terreinbezoek worden beschermde soorten uit overige soortgroepen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

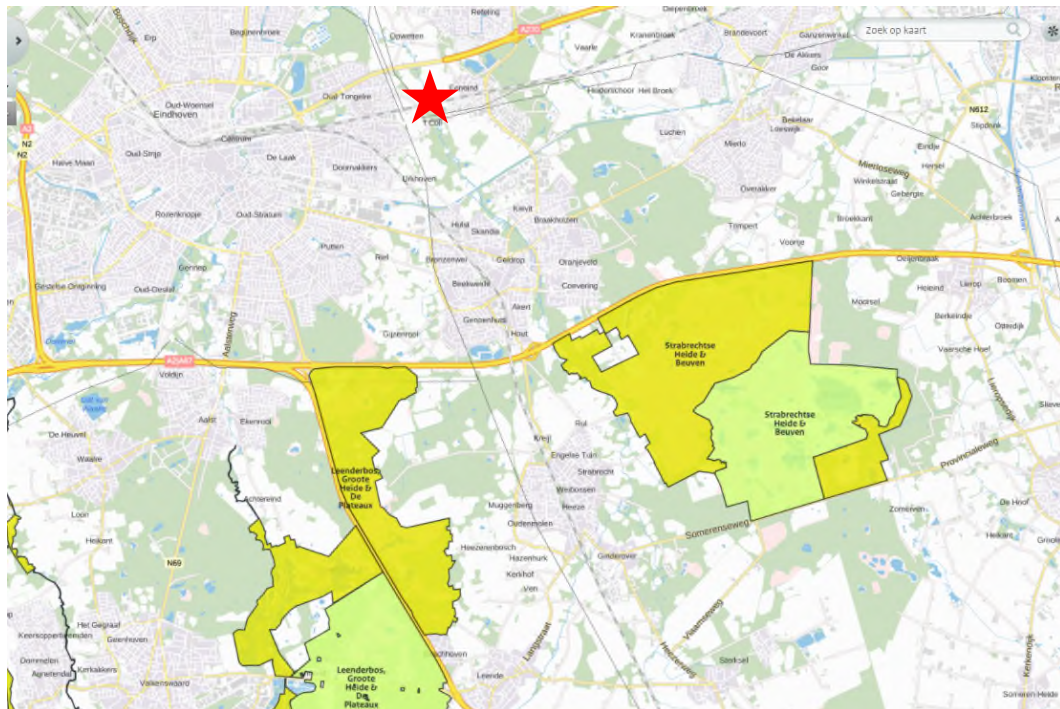
Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Mogelijk	Oevers van wateren binnen plangebied bieden geschikte nestgelegenheid
Zoogdieren Vleermuizen	Artikel 3.5	Mogelijk	Opgaande beplanting binnen plangebied mogelijk onderdeel van foerageergebied
Zoogdieren wezel, bunzing, steenmarter	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijk verblijfplaatsen aanwezig
Dagvlinders Grote weerschijnvlinder	Artikel 3.10	Mogelijk	Mogelijk essentieel leefgebied aanwezig (waardplanten voor rupsen)

4.3 Beschermde gebieden

4.3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden 'Strabrechtse Heide en Beuven' en 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux' liggen op circa 5 kilometer afstand van het plangebied. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Vogel- en Habitatrichtlijn en bevatten voor stikstofdepositie gevoelige habitattypen en -soorten.

In Figuur 4.2 is de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied weergegeven.

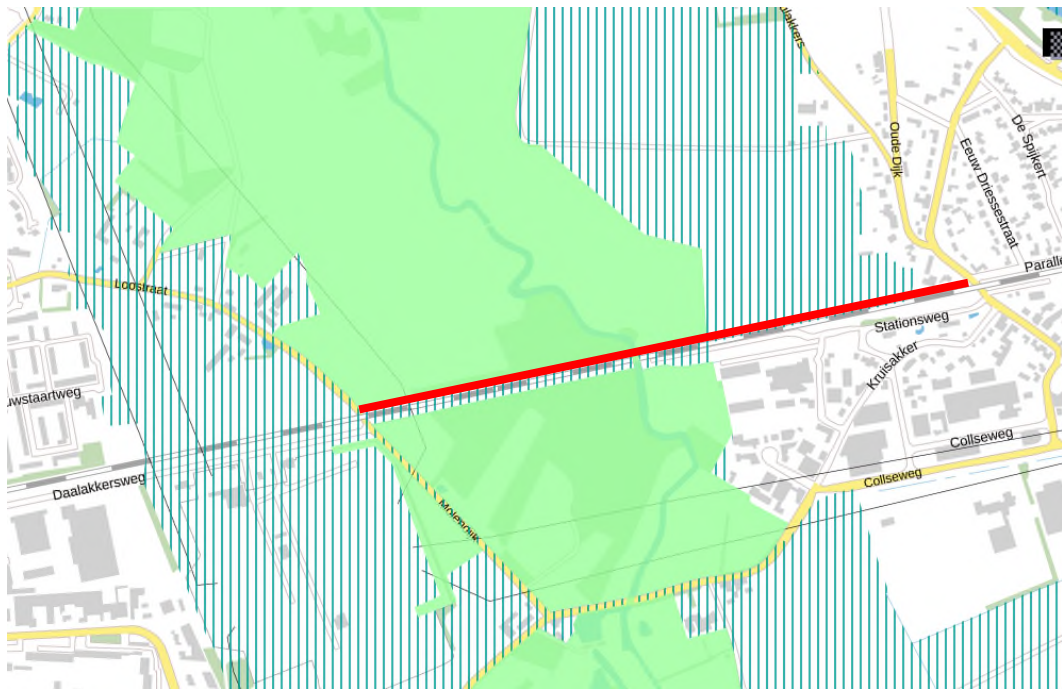

Figuur 4.2. Ligging Natura 2000-gebieden (in geel) ten opzichte van het plangebied (rode ster).
 Bron: Aeries Calculator (2020).

4.3.2 Provinciaal natuurbeleid

In het plangebied is NNB-gebied en gebied binnen de Groenblauwe mantel aanwezig. Het NNB-gebied bestaat uit de natuurbeheertypen 16.04 (Vochtig bos met productie), 14.01 (Rivier- en beekbegeleidend bos), N03.01 (Beek en Bron) en N00.01 (Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur). De ambitie binnen het plangebied zijn N14.01 (Rivier- en beekbegeleidend bos), N03.01 (Beek en Bron) en N00.01 (Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur).

In Figuur 4.3 is de ligging van NNB-gebied en Groenblauwe mantel ten opzichte van het plangebied weergegeven. In Figuur 4.4 is de ligging van de natuurbeheertypen binnen het plangebied weergegeven en in Figuur 4.5 de ligging van de ambitietypen binnen het plangebied.

Figuur 4.3. Ligging NNB-gebied (in groen) en Groenblauwe mantel (gearceerd) ten opzichte van het plangebied (rode lijn). Bron: kaartviewer Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (2022).

Figuur 4.4. Ligging natuurbeheertypen 'Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur' (in zalmrose), 'Rivier- en beekbegeleidend bos' (lichtblauw), 'Vochtig bos met productie' (donkergroen) en 'Beek en Bron' (donkerblauw) binnen plangebied (rode lijn). Bron: kaartviewer Natuurbeheerplan Noord-Brabant (2020).

*Figuur 4.5. Ligging ambitietypen 'Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur' (gearceerd zalmrose), 'Rivier- en beekbegeleidend bos' (lichtblauw) en 'Beek en Bron' (donkerblauw) binnen plangebied (rode lijn).
Bron: kaartviewer Natuurbeheerplan Noord-Brabant (2020).*

4.3.3 Bescherming van houtopstanden

Uit de luchtfoto's is gebleken dat er Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Het gaat om 4648 m² (332 meter lengte en 14 meter breedte).

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het plan gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In [paragraaf 5.3](#) wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling plan

De volgende biotopen worden beïnvloed door het voornemen:

- Oppervlaktewater (sloot) wordt gedempt en verlegd;
- Bomen, struiken, ruigte- en grasvegetatie in het plangebied wordt verwijderd;
- Er vindt grondverzet plaats.

5.2 Toetsing effect op beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat het plangebied een potentieel geschikt biotoop biedt voor algemene (broed)vogels, vleermuizen, marterachtigen en dagvlinders (zie ook Tabel 4.2). Om deze reden is er enkel op deze soort(groep)en een potentieel effect aan de orde. De onderstaande effectbeoordeling richt zich alleen op deze soort(groep)en. Overige beschermde soorten zijn uitgesloten en ondervinden geen effect van het voornemen.

5.2.1 Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli²) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Zo kunnen in het plangebied nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten met name in de opgaande beplanting. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

² Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

5.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde soorten en staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Het is niet uitgesloten dat er essentieel foerageergebied voor vleermuizen aanwezig is binnen de invloedssfeer van het plan. Het oppervlak aan opgaande beplanting dat binnen het plangebied verloren gaat wordt gezien het geringe oppervlak als niet essentieel beschouwd. Echter met het plan is verstoring door licht (met name in de gebruiksfase als gevolg van straatverlichting) op foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied niet uitgesloten. Gezien het grotere beïnvloedbare oppervlak kan aantasting van essentieel foerageergebied dan niet worden uitgesloten. Tevens is niet geheel uitgesloten dat verlichting uitschijnt op de bosrand langs de zuidzijde van het spoor. Om deze reden dient zowel tijdens de werkzaamheden (alsook bij de aanleg van de fietsbrug over de Kleine Dommel) als in de nieuwe situatie verstoring op vleermuizen te worden voorkomen en dient lichtuitstraling op de hoog opgaande vegetatie (aan beide kanten van het spoor) en de Kleine Dommel tussen zonsondergang en zonsopkomst te worden voorkomen. Wanneer deze maatregel in acht wordt gehouden, zijn negatieve effecten op vleermuizen uit te sluiten (zie ook paragraaf 5.3.2).

Marterachtigen (steenmarter, bunzing en wezel)

De marterachtigen zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.10). Daarnaast zijn in de provincie Noord-Brabant ook de kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) niet vrijgesteld en dus beschermd (artikel 3.10). In de aanwezige groenstroken en de bosschage in het plangebied is niet zonder nader onderzoek uit te sluiten of deze gebruikt worden en beschermde verblijfplaatsen bevatten van de marterachtigen steenmarter, bunzing en wezel. Indien daadwerkelijk in gebruik zijnde verblijfplaatsen aanwezig zijn in de benoemde biotopen en deze worden verwijderd, verliezen deze biotopen hun functie voor de marterachtigen. Een dergelijke aantasting, verstoring of vernietiging is in strijd met de Wet natuurbescherming (Wnb). Voor het aantasten en/of verstoren van eventueel aanwezige verblijfplaatsen dient een ontheffing Wnb (soortbescherming) aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag (in dit geval de provincie Noord-Brabant).

Nader onderzoek marterachtigen volgens handreiking kleine marters 2017

Om te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, **is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik en de functie van bosschages, en begroeiingen in het plangebied voor de steenmarter en kleine marterachtigen (bunzing en wezel)**. Marterachtigen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om het plangebied ongeveer drie tot vijf keer te bezoeken voor het controleren van wildcamera's en enkele bezoeken zijn nodig in de periode maart – augustus om te zoeken naar mestsporen en mogelijke verblijfplaatsen.

De (potentiële) verblijfplaatsen mogen in de regel van de Wet natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

Alternatieve verblijfplaatsen aanbieden

Wanneer verblijfplaatsen aangetast worden, dienen alternatieve tijdelijke verblijfplaatsen in de nabijheid te worden aangeboden. Afhankelijk van de aantallen, moeten meerdere alternatieven aangeboden worden.

Gewenningstijd

Marterachtigen zijn erg mobiel en gebruiken meerdere verblijfplaatsen. De alternatieve verblijfplaatsen dienen ongeveer drie maanden vóór het begin van de werkzaamheden te worden aangeboden in de directe omgeving van de huidige verblijfplaatsen.

5.2.3 Dagvlinders (grote weerschijnvlinder)

De grote weerschijnvlinder is beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.10). In de aanwezige boswilgen in het plangebied is niet zonder nader onderzoek uit te sluiten of deze gebruikt worden als waardplant voor de grote weerschijnvlinder. Indien daadwerkelijk eitjes en rupsen aanwezig zijn in de wilgen en deze worden verwijderd, verliezen deze hun functie als waardplant. Een dergelijke aantasting, verstoring of vernietiging is in strijd met de Wet natuurbescherming. Voor het aantasten en/of verstoren van eventueel door grote weerschijnvlinder in gebruik zijnde waardbomen dient een ontheffing Wnb (soortbescherming) aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag (in dit geval de provincie Noord-Brabant).

Nader onderzoek grote weerschijnvlinder

Om te bepalen of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden, **is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik en de functie van de bomen in het plangebied als waardplant voor de grote weerschijnvlinder**. De grote weerschijnvlinder gebruiken de bomen als waardplant door het jaar heen. In het najaar kan het best gezocht worden naar (vraatsporen van) rupsen op wilgen die op zonnige en beschutte plaatsen staan (warm en hoge luchtvochtigheid).

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden 'Strabrechtse Heide en Beuven' en 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux' op circa 5 kilometer afstand liggen van het plangebied. Gezien de grote afstand liggen de Natura 2000-gebieden buiten het invloedsgebied van het plan wat betreft alle storingsfactoren (zoals verstoring door geluid, trillingen en licht), met uitzondering van een tijdelijke toename van stikstofdepositie tijdens de aanlegfase. In verband met de aard van de ontwikkeling is naar verwachting sprake van een (tijdelijke) toename van stikstof de aanlegfase.

Sinds 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurherstel in werking getreden, waarbij alle aanlegactiviteiten voor wat betreft stikstofdepositie zijn vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht.

5.3.2 Effecten op Provinciaal natuurbeleid

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen het plangebied NNB-gebied en Groenblauwe mantel aanwezig is.

5.3.2.1 Natuurnetwerk Brabant

Er is sprake van directe aantasting van de NNB, in de vorm van ruimtebeslag (4648 m²; 332 meter lengte en 14 meter breedte). Negatieve effecten op de ecologische waarden en kenmerken van het NNB in het plangebied kunnen niet worden uitgesloten.

Aangezien sprake is van ruimtebeslag binnen het NNB op de locatie, kan het project alleen doorgang vinden door herbegrenzing van het NNB. Gezien de aard en omvang van de ingreep dient de herbegrenzing plaats te vinden met gebruikmaking van artikel 3.21 van de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (geconsolideerd) 15 april 2022). Hier zijn de volgende voorwaarden vanuit de omgevingsverordening aan verbonden:

Lid 1. Een bestemmingsplan kan een ontwikkeling binnen Natuur Netwerk Brabant mogelijk maken in het geval dat:

- a. de aantasting van areaal Natuur Netwerk Brabant kleinschalig is;*
- b. de ontwikkeling slechts leidt tot een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant;*
- c. de ontwikkeling leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant als geheel;*
- d. er een afweging van alternatieven heeft plaatsgevonden;*
- e. er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing;*
- f. er bij verlies van ecologische waarden en kenmerken wordt voldaan aan artikel 3.22 Compensatie;*
- g. op welke wijze de uitvoering en monitoring zijn verzekerd.*

Lid 2. Voor een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid doen burgemeester en wethouders een verzoek als bedoeld in artikel 6.2 Procedure grenswijziging werkingsgebied op verzoek.

Externe werking

Naast directe aantasting van het NNB is er mogelijk ook sprake van een indirecte aantasting op omliggende NNB- gebieden. Hier is de focus voornamelijk gelegen op het aansluitende NNB gebied, aan het plangebied.

Geluid/trilling overlast

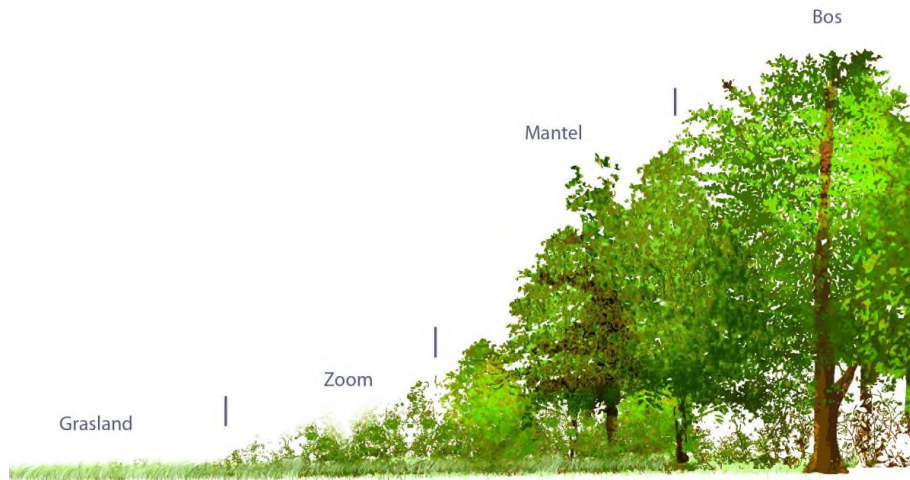
In verband met de nabijgelegen spoorlijn zal het fietspad geen hogere geluidsbelasting opleveren. Geluid dat wordt veroorzaakt door op het fietspad toegestane motorvoertuigen, zoals scooters, is veelal lager dan dat van passerende treinstellen. Om de geluidverstorende van treinen en het fietspad te verminderen kan een nieuwe dicht begroeide bosrand worden gecreëerd, welke als afscherming van het NNB gebied kan dienen. Deze bosrand draagt tevens bij aan visuele afscherming van het fietspad ten opzichte van het NNB. Wanneer een bosrand wordt gecreëerd en deze voor voldoende afscherming zorgt van het fietspad, zijn negatieve effecten als gevolg van geluidsoverlast uitgesloten.

Lichtoverlast

Verlichting langs het fietspad kan voor lichtverstorende zorgen. Daarnaast geldt dit ook als een optische verstoring gedurende de nacht. Met name vleermuizen zijn lichtgevoelig en kunnen hier effecten van ondervinden. De aanleg van een bosrand kan ook hier als afscherming van het fietspad dienen. Wanneer daarnaast de lampen naar beneden worden gericht is de lichtverstorende op vleermuizen minimaal. Uit onderzoek blijkt daarnaast dat gewone dwergvleermuizen en laatvliegers ook verlichting langs fietspaden opzoeken in de loop van de nacht (www.vleermuis.net). Wanneer de verlichting naar beneden wordt gericht en van het NNB gebied af schijnt, zijn negatieve effecten als gevolg van lichtverstorende uitgesloten.

Creëren bosrand (ecologische gradiënt).

Een ecologische gradiënt is een geleidelijke overgang van het ene biotoop/ecosysteem naar het andere. In het verloop van het fietspad naar het bos toe dient daardoor een opgaande vegetatiestructuur gecreëerd te worden (zie figuur 5.1).

Figuur 5.1. Overgang van open ruimte naar bos. Bron: www.ecopedia.be.

Bij een meer natuurlijke overgang bestaat een bosrand veel vaker uit een geleidelijke gradiënt van lage planten, via middelhoge struiken naar hoge bomen. Dit wordt ook wel zoom- of mantelvegetatie genoemd. Deze overgangen vormen soortenrijke structuren, zowel voor planten als voor dieren.

In de zogeheten zoom kunnen bomen tot aan de stam worden onttakt en daar omheen struikvormende planten aangeplant, hierbij kan gedacht worden aan een zone van circa vijf meter breed. Geschikte beplanting zijn onder andere braam, meidoorn en hazelaar. Ook zullen zich hier lage eenjarige planten gaan vestigen wat voor een soortenrijke structuur zorgt en zal de bosrand een afbakening tussen het fietspad en het bos vormen. De locatie waar een bosrand gevormd dient te worden is weergegeven in figuur 5.2.

Figuur 5.2. Bosrand te creëren ten noorden van het fietspad.

Effecten NNB als gevolg van project

Het tracé voor het fietspad bevindt zich gedeeltelijk in NNB-gebied. Op locatie wordt een oppervlakte NNB met voor een groot deel bestaand 'Rivier- en beekbegeleidend bos' aangetast (zie figuur 4.4). Dit natuurbeheertype vormt tevens de ambitie.

Naast ruimtebeslag zal sprake zijn van beperkte toename van verstoring binnen het NNB. Het fietspad wordt weliswaar gebundeld met de spoorlijn, die vanwege het intensieve treinverkeer al een aanmerkelijke verstoringbron is. Echter, na de realisatie van het fietspad verschuift de randzone van het NNB verder weg van de spoorlijn, zodat de verstoring in de rand iets minder zal zijn.

In de gebruiksfase van het fietspad zal menselijke aanwezigheid in het gebied een aanvullende verstoringbron zijn. Met het creëren van een dichte bosrand welke voor afscherming zorgt tussen het fietspad en het aangrenzende NNB-gebied zal verstoring zodanig beperkt zijn dat dit niet zal leiden tot aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het NNB.

Advies herbegrenzing NNB

Op basis van voorgaande wordt geconcludeerd dat in het deeltraject van het fietspad met overlap in het NNB sprake is van ruimtebeslag binnen het NNB. Dit is aanleiding voor het indienen van een voorstel voor 'wijziging van de begrenzing op verzoek voor kleinschalige ingrepen' (Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant Artikel 3.21). Voor het succesvol doorlopen van de herbegrenzing dient te worden voldaan aan de bijbehorende voorwaarden uit de omgevingsverordening. In onderhavig plan is na overleg met bevoegd gezag gekozen voor financiële compensatie conform Artikel 3.24 Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant. De herbegrenzing van het NNB wordt gekoppeld aan de planologische procedure voor vaststelling van het fietspad.

5.4 Compensatie NNB

In de voorliggende natuurtoets (paragraaf 5.3.2) is geconstateerd dat de aanleg van het fietspad voor het deeltraject vanaf de Loostraat in Eindhoven tot aan de Collse Hoefdijk in Eeneind (gemeente Nuenen), leidt tot een ruimtebeslag in de NNB. Dit ruimtebeslag treedt op bij de doorsnijding van het dal van de Kleine Dommel. Het ruimtebeslag is verder toegelicht in paragraaf 5.3.2.

Het ruimtebeslag van het fietspad, inclusief het bijbehorende grondlichaam, bedraagt 4.648 m² (332 meter lengte en 14 meter breedte). Dit ruimtebeslag valt onder de aanduiding 'kleinschalige ingreep', en herbegrenzing van de NNB op basis van de voorwaarden zoals die zijn opgenomen in de Interim Omgevingsverordening van de Provincie Noord-Brabant.

Gezien de aard en omvang van de ingreep dient de herbegrenzing plaats te vinden met gebruikmaking van artikel 3.21 van de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant (geconsolideerd 15 april 2022). Hier zijn de volgende voorwaarden vanuit de omgevingsverordening aan verbonden:

Lid 1. Een bestemmingsplan kan een ontwikkeling binnen Natuur Netwerk Brabant mogelijk maken in het geval dat:

- a. de aantasting van areaal Natuur Netwerk Brabant kleinschalig is;*
- b. de ontwikkeling slechts leidt tot een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant;*
- c. de ontwikkeling leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant als geheel;*
- d. er een afweging van alternatieven heeft plaatsgevonden;*
- e. er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing;*
- f. er bij verlies van ecologische waarden en kenmerken wordt voldaan aan artikel 3.22 Compensatie;*
- g. op welke wijze de uitvoering en monitoring zijn verzekerd.*

Lid 2. Voor een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid doen burgemeester en wethouders een verzoek als bedoeld in artikel 6.2 Procedure grenswijziging werkingsgebied op verzoek.

De invulling van de bepalingen zoals beschreven onder artikel 3.21 worden opgenomen in het bestemmingsplan voor het fietspadtracé in de gemeente Eindhoven. Voor de invulling van de compensatieopgave is artikel 3.22 van toepassing:

Artikel 3.22 Compensatie

Lid 1. De verplichte compensatie vindt, naar keuze, plaats door:

- 1. fysieke compensatie, overeenkomstig artikel 3.23;*
- 2. financiële compensatie, overeenkomstig artikel 3.24.*

Lid 2. De omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het vernietigde of verstoorde areaal en de ontwikkeltijd van de aangetaste natuur, conform de volgende indeling:

- a. natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;*
- b. tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak;*
- c. tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak;*
- d. bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer is maatwerk;*
- e. bij verstoring van natuur: maatwerk.*

Er is hier gekozen voor financiële compensatie. Hiervoor is Artikel 3.24 uit de Interim Omgevingsverordening van toepassing:

Artikel 3.24 Financiële compensatie

Lid 1 De financiële compensatie wordt bepaald op grond van de omvang van de compensatieverplichting overeenkomstig artikel 3.22, tweede lid, en omvat de volgende kostenelementen:

- a. kosten voor de planontwikkeling en planuitvoering;*
- b. kosten van de aanschaf van vervangende grond;*
- c. kosten van de basisinrichting;*
- d. kosten van ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd.*

Lid 2 De financiële compensatie wordt uiterlijk zes weken na de vaststelling van het bestemmingsplan gestort in de provinciale compensatievoorziening ter uitvoering van de geformuleerde compensatietaakstelling.

In de volgende paragrafen is invulling gegeven aan de bepalingen onder Artikel 3.21 en 3.24.

5.5 Aard en omvang

De aard en omvang van de compensatie worden als volgt bepaald:

- Vaststellen oppervlakte ruimtebeslag
- Vaststellen aard van huidige type natuur in verband met bepaling van de vereiste oppervlaktetoeslag
- Berekenen van de totale natuur-compensatieopgave
- Vaststellen wijze van invulling van de compensatieopgave.

5.6 Compensatieplicht

Het ruimtebeslag van het fietspad in de NNB bedraagt 4.648 m². Het betreft ruimtebeslag in een bosgebied, bestaande uit doorgeschoten elzen- en essenhakhoutbos. Dit bos maakt deel uit van

de bosvegetatie (N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos) in het dal van de Kleine Dommel. Het ruimtebeslag betreft een strook van circa 14 meter aansluitend aan de doorsnijding van de spoorlijn door het bosgebied. Aangezien de leeftijd van het bos als ouder dan 25 jaar wordt geschat, is voor de compensatie een toeslag van 2/3 van toepassing in verband met de ontwikkelingsduur van de vegetatie (Artikel 3.21 lid 2 sub c). De compensatieoppervlakte bedraagt 7.762 m² (4.648 x 1,67).

Naast ruimtebeslag zal sprake zijn van beperkte toename van verstoring binnen het NNB (geluid, licht, optische verstoring). Het fietspad wordt weliswaar gebundeld met de spoorlijn, die vanwege het intensieve treinverkeer al een aanmerkelijke verstoringsbron is. Echter, na de realisatie van het fietspad verschuift de randzone van het NNB verder weg van de spoorlijn, zodat de verstoring in de rand iets minder zal zijn. In de gebruiksfase van het fietspad zal menselijke aanwezigheid in het gebied een aanvullende verstoringsbron zijn. Deze vorm van verstoring is echter beperkt en zal niet leiden tot aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het NNB.

Om externe werking op het NNB te voorkomen wordt een dichte bosrand gecreëerd welke voor afscherming zorgt tussen het fietspad en het aangrenzende NNB-gebied. Daarbij wordt verlichting op het fietspad naar beneden gericht en van het NNB-gebied af. Op deze wijze zijn negatieve effecten door externe werking uitgesloten.

In overleg met de provincie is bepaald dat de compensatie moet voldoen aan de compensatieoppervlakte (7.762 m²), maar dat het aandeel bos daarin desgewenst beperkt kan blijven tot de areaalverplichting vanuit de Wet natuurbescherming (4.648 m²). Het resterende deel van de compensatie kan dan worden ingevuld met een ander beheertype. De verdeling van de toekomstige beheertypen moet wel worden ingepast in de lokale omstandigheden wat betreft de groeiplaats en de aangrenzende bosbegroeiing.

De herbegrenzing van het NNB wordt uitgewerkt in een financiële compensatie (artikel 3.24 Interim Omgevingsverordening).

5.6.1.1 Groenblauwe mantel

Er is sprake van directe aantasting van de Groenblauwe mantel, in de vorm van ruimtebeslag. In de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant is in Artikel 3.32 aangegeven onder welke voorwaarden een ontwikkeling is toegestaan.

Lid 1. Een bestemmingsplan van toepassing op de Groenblauwe mantel:

- a. strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de daarmee samenhangende ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken;
- b. stelt regels ter bescherming van de ecologische, landschappelijke en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied;
- c. borgt dat een ontwikkeling gepaard gaat met een positieve bijdrage aan de bescherming en ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken.

Lid 2. De toelichting bij een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid bevat een beschrijving van de aanwezige ecologische waarden en kenmerken en landschappelijke waarden en kenmerken.

In het plan is met de verlegging van de sloten voorzien in een duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de daarmee samenhangende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken.

Daarbij gaat de ontwikkeling gepaard met de ontwikkeling van een ecologische gradiënt (bosrand, zie onder NNB) langs de Groenblauwe mantel dat een positieve bijdrage levert aan de bescherming en ontwikkeling van de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken.

Negatieve effecten op de Groenblauwe mantel worden hierdoor uitgesloten.

5.6.2 Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden overlapt in deze situatie met de compensatieregeling van het NNB. De houtopstanden vallen buiten de bebouwde kom boswet en daarmee onder de bescherming van de Wet natuurbescherming. Een meldings- en herplantplicht van het te kappen areaal is hier van toepassing. De melding van de voorgenomen velling is één jaar geldig. De compensatie dient binnen drie jaar na velling te zijn gerealiseerd. Deze eisen staan los van de voorwaarden die gelden voor compensatie op grond van de aantasting van het NNB. De procedure en de termijnen van de NNB-compensatie en van de compensatie van houtopstanden dienen op elkaar te worden afgestemd.

6 Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Bever, Das, Gewone dwergvleermuis, Heikikker, Huismus, Kamsalamander, Levendbarende hagedis.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Overig:

Aerius Calculator

Floron (soortinformatie verspreidingsatlas)

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit – effectenindicator Natura 2000 NDFF, 2016-2021

Provincie Noord-Brabant (kaartviewer Omgevingsverordening en Natuurbeheerplan)

Ravon (soortinformatie)

Vlinderstichting (soortinformatie)

Zoogdiervereniging (soortinformatie)

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten. Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimperlblaauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaat
	pimperlblaauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblaauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bultrug, gewone vinvis
	gladde slang		bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis		gestreepte dolfijn
	zandhagedis		gewone dolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts		grijze dolfijn
	kleine vlotvaren		kleine zwaardwalvis
Vissen	steur		narwal
	houting		orka
Weekdieren	bataafse stroommossel		tuimelaar
	platte schijfhoren		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
Zaadplanten	liggende raket, zomerschroeforchis		noordse vinvis, potvis
	drijvende waterweegbree		butskop
	groenknolorchis		dwergvinvis
	kruipend moerasscherm		griender, witte dolfijn
			spitsdolfijn van gray

Tabel B (1). “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparelmoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimperlblaauwtje		Damhert
	Duinparelmoervlinder		Das
	Gentiaanblaauwtje		Dwergmuis*
	Grote parelmoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavlinder		Grote bosmuis
	Pimperlblaauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoorpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblaauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparelmoervlinder		Konijn*
	Veenhooibeestje		Molmuis
	Veldparelmoervlinder		Ondergrondse woelmuis*
Reptielen	Zilveren maan		Ree*
	Adder		Rosse woelmuis*
	Hazelworm		Steenmarter
	Levendbarende hagedis		Tweekleurige bosspitsmuis*
Libellen	Ringslang		Veldmuis*
	Beekkrombout	Kevers	Veldspitsmuis*
	Bosbeekjuffer		Vos*
	Donkere waterjuffer		Waterspitsmuis
	Gevlekte glanslibel		Wezel**
	Gewone bronlibel		Wild zwijn
	Hoogveenglanslibel		Woelrat*
	Kempense heidelibel		
	Speerwaterjuffer		Vliegend hert

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel B (2). Per provincie vrijgestelde “Overige Soorten” onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a. (aangegeven met een ‘x’ of ‘*’).

Soort	Provincie	Friesland	Groningen	Drenthe	Overijssel	Gelderland	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Flevoland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Aardmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bastaardkikker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bruine kikker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing		x	x	x			x		x				x
Dwergmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eekhoorn													(*)
Egel		x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone bosspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
Hazelworm													(**)
Hermelijn		x	x	x			x		x				x
Huisspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kleine watersalamander		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x
Levendbarende hagedis													(***)
Meerkikker		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Molmuis													x
Ondergrondse woelmuis		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Ree		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter		x											(****)
Tweekleurige bosspitsmuis		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Veldmuis		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel		x	x	x			x		x				x
Wild zwijn												x	
Woelrat		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

(*) = vrijgesteld maart–april en juli t/m november (**) = vrijgesteld in juli t/m september, (***) = 15 aug t/m 15 okt, (****) = 15 aug t/m feb ([Wijzigingsverordening](#), provincie Limburg, 2017)

Tabel C. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjementiaan	Lange zonnedaauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooid vrouwenmantel	Moeragamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenaamde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

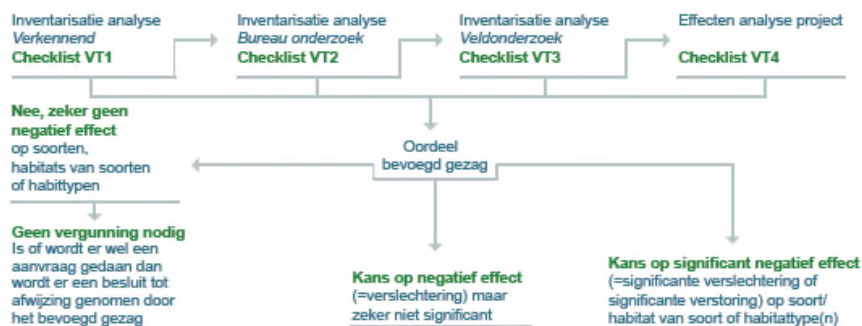
Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Stroomschema vergunningsprocedure

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Deze is ook van kracht onder de huidige Wet natuurbescherming. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoets een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

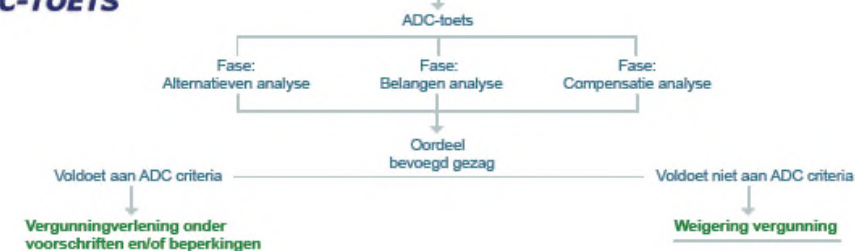
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
 Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. 0612150767
E. arjan.vanbeek@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl